

דיכאון אחרי בחירות

מיכאל ספרד 23.03.2021 06:00

ישראל לא תהיה מדינה אחרת ביום רביעי בבוקר. ביבי או לא ביבי, היא עדיין תהיה אותה המדינה הכובשת, המנשלת ומוכת האפרטהייד. החברה היהודית שבה עדיין תהיה נגועה בזיהום תפישת עליונותה, ההולך ומתפשט בגופה. ייקח הרבה יותר ממערכת בחירות מוצלחת, ובוודאי יותר מהקמת קואליציה מבנט ועד מרצ, כדי לרפא אותנו ממנו.

לכן, בעבור הישראלים שעורגים לניסוח מחדש של האמנה החברתית שביסוד החיים שלנו כאן, אותו מחנה דמוקרטי שנאבק לבסס את חיי החברה הישראלית על אדנים הומניסטיים של שוויון, חירות וכבוד האדם, ועל שיטה משטרית שהיא דמוקרטית במהות ולא רק בקליפה הפרוצדורלית, יום רביעי עלול להיות יום שבו יעמיק היגון שבו הוא שרוי ממילא. עוד הוכחה שהחברה הישראלית רחוקה כל כך ממה שהיינו רוצים שתהיה.

אלא שדיכאון לאחר בחירות, בשל ההוכחה שרוב הישראלים תומכים בהמשך הכיבוש של מיליונים בפלסטין וההדרה של המנהיגות הפוליטית של המיעוט הערבי בישראל, הוא לא הגיוני. הרי הבחירות לא מספרות לנו משהו שאנחנו לא יודעים. נדידת המנדט ה-61 ממנהיגות אחת לאחרת, אם וכאשר היא מתרחשת, היא אירוע דרמטי במונחים פרלמנטריים, אבל לא מצביעה בהכרח על שינוי עומק בחברה. המאבק על נשמתה הוא קרב בכל החזיתות — אידיאולוגית, פוליטית ותרבותית — והוא עוסק בערכי היסוד ובעקרונות הבסיס לחיים המשותפים שלנו. משני עברי המתרס ניצבות תפישות מנוגדות וחזונות הפוכים באופן קוטבי כמעט בכל נושא שמגדיר את הקיום שלנו כאן. הכרעה במאבק מגדיר כזה מחייבת תנועות טקטוניות בעמדות הציבור, ולא שינויים קלים, רגועים ומחזוריים של גאות ושפל אלקטורליים.

במאבק הזה ידו של המחנה הדמוקרטי על התחזית לעת עתה, אבל אף שאנחנו לא מנצחים בו, חובה להזכיר לעצמנו שגם טרם הפסדנו. הקרב בעיצומו. ועוד צריך לשנן, שמאבקים כאלה לא מוכרעים בבחירות. הם מוכרעים בסך הכול של אלפי התמודדויות, אירועים ותהליכים, חלקם פנימיים וחלקם תלויים בגורמים חיצוניים. הכרעה אידיאולוגית שהתרחשה בציבור יכולה להתרגם לעולם של הפוליטיקה הייצוגית, לא להיפך. לכן תומכי הדמוקרטיזציה בישראל צריכים להבין שמשימתם דורשת פעילות מתמדת וארוכת טווח לחינוכו של הציבור ולהשגת תמיכתו בשינוי המבוקש, ושזו נעשית על ידי הצפה בלתי פוסקת של הביקורת על המצב הקיים, והצגה של האלטרנטיבה שמוצעת לתיקונו. שינוי עומק כזה לוקח זמן ודורש סבלנות. הוא מחייב מאמץ ועבודה מול הציבור בכל הערוצים: בתקשורת, בפוליטיקה, ברחוב ובבית.

לכן, כשם שמשתתפים בהפגנה לא אמורים להיכנס לדיכאון אם למחרת מתברר להם שהמדיניות שנגדה הפגינו לא השתנתה, אלא להיפך, הם אמורים לתכנן את ההפגנה הבאה, כך אין מקום לדיכאון אם למחרת הבחירות יתברר שהרעיונות הרעים עדיין בשלטון. הצבעה בבחירות אינה השיא של הפעילות לשינוי משטר — היא הפעולה המינימלית שכל פעילה חייבת בה כחלק ממכלול פעילותה. היא מבטיחה שגם בפרלמנט יהיו נציגים של המחנה הדורש שינוי, כדי שאלה יעשו שימוש במגבר שהפרלמנט מעניק, כעוד ערוץ, אחד מיני רבים, במאבק לשכנועו של הציבור.

לכן, צאו להצביע כמו שאתם יוצאים ליום חשוב בעבודה, מתוך הבנה שפרנסה היא מאמץ מתמשך. היו גאים על עמל היום, ואל תתאכזבו אם יתברר — מה שהיה ברור מלכתחילה — שלא זכיתם בפיס.